

STATSMINISTEREN
Arkiv

Hans Majestet Kongen var torsdag den 27 februar 1941 på besøk i Kingston House for å bese de nye regjeringslokaler, samt for å hilse på funksjonærene i departementene. Hans Majestet hadde på forhånd meddelt at han samtidig ønsket en samtale med Statsministeren, hvortil han ønsket tilkalt Utenriksministeren og Finansministeren. Samtalen fant sted på Statsministerens kontor.

Hans Majestet begynte samtalen med å si, at han gjerne ville legge fram sitt syn på enkelte spørsmål som ville bli aktuelle når Norge var befridd fra tyskernes okkupasjon og Kongen og Regjeringen var vendt tilbake til landet. Han ville så meget heller gjøre dette, da det fra enkelte hold var kommet antydninger til ham som han måtte forstå som en slags oppfordring til å forberede seg på personlig å overta den politiske makt når han var vendt tilbake til Norge. Han sa ennvidere at han fryktet for at det ikke var bare her i England at enkelte beskjeftiget seg med slike politiske kænnesspøerier, men at tanken muligens heller ikke var så fremmed for enkelte kretser i Norge. Hans Majestet ville derfor gjerne straks overfor Statsministeren slå fast at han alltid har søkt å opptre som en konstitusjonell Konge, og den linje øktet han å følge også i fremtiden. Han sa at han forstod at det var nødvendig at Kongens person nettopp

nå var et samlingsmerke for alle nordmenn, og han var glad for at han på denne måte kunne medvirke til samhold og samarbeid, men han var fast bestemt på ikke å innlate seg på å drive politikk for egen regning, hverken nå eller når han igjen kom tilbake til Norge. Hvis han gjorde det, sa han, ville det bety det samme som å ødelegge alt hva han hadde arbeidet for som Konge i Norge. Han mente derfor at vi måtte ha et program for fremgangsmåten ved hjemkomsten, som klarla et gjenreisningsprogram, inneholdende nye stortingsvalg, samt gjenoppbyggende program som angav i tid, f.eks. 20 år, til å gjenoppbygge hva krigen her ødelagt, et program som skulle samle alle gode nordmenn uten hensyn til gamle partier.

Hans Majestet hadde tatt denne sak opp med Statsministeren så snart han hadde hørt om de meninger som han her hadde lagt fram, fordi tillitsforholdet mellom Kongen og Regjeringen heretter som hittil skulle være urokkelig. Vi har alle vært i samme båt, og den gjensidige tillit har vært den avgjørende faktor for Norges frihetskamp.

Statsministeren takket Hans Majestet for at han hadde gitt Regjeringen denne meddelelse, og for det greie konstitusjonelle standpunkt Hans Majestet hadde tatt og som han alltid hadde fulgt.

Statsministeren sa at Regjeringen er oppmerksom på at oppbyggingen av et fritt og selvstendig Norge, befridd

for fremmed okkupasjon, ville by på mange vanskeligheter, men at Regjeringen var enig med Hans Majestet i at dette arbeid måtte ha som den første forutsetning et konstitusjonelt styre på demokratisk grunnlag. Hvis man skulle fravike denne grunnsetning, så var det liten mening i den kamp som nå førtes for å holde diktatur og fåmanns-styre nede.

Regjeringen hadde allerede påbegynt arbeidet med å få utredet forskjellige spørsmål som ville bli aktuelle når Kongen og Regjeringen kunne vende tilbake til et selvstendig Norge. Blandt annet var spørsmålet om hvorvidt det gamle Storting da burde innkalles, eller om det skulle avholdes nye stortingsvalg, under utredning. Noen endelig stilling til dette og andre lignende spørsmål hadde Regjeringen ikke tatt, men Statsministeren ville gjerne, når spørsmålene lå fullt utredet, forelegge disse for Hans Majestet, så at det også på disse punkter kunne være full enighet og forståelse mellom Kongen og Regjeringen.

Utenriksministeren og Finansministeren sluttet seg til Statsministeren.

Hans Majestet avsluttet samtalen med å si at han hele tiden hadde samarbeidet godt med den nåværende Regjering, - både før og under krigen, - og dette gode samarbeid måtte

fortsette. Hvis det kom flere slike henvendelser som dem
han her hadde pekt på, ville han heretter henvise disse folk
til Statsministeren.

Godt betjent
Stavanger

W. H. Apperly